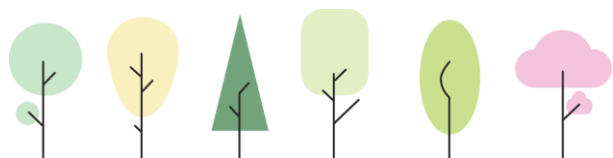

Kainuun metsäohjelma 2026–2030

Kainuun metsäneuvosto 15.12.2025

Kansikuva: Päiväkodin nuoria Seppälän maalaismarkkinoilla, kuvaaja Suomen metsäkeskus, 2020)

Verkossa: [Tietoa alueellisista metsäohjelmista](#)

Sisällys

Sisällys.....	2
1 Tiivistelmä.....	4
2 Johdanto	5
2.1 Kansallinen metsästrategia alueellisten metsäohjelmien taustalla	5
2.2 Metsäohjelman laatiminen ja hyväksyminen	6
3 Toimintaympäristö ja sen muutos	6
3.1 Kainuun avainlukuja	7
3.2 Taloudelliset näkökulmat.....	8
3.3 Sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat, Kainuu	10
3.4 Tekniset näkökulmat, Kainuu.....	11
3.5 Ekologinen näkökulma, Kainuu	11
4 Visio	12
5 Päämäärä: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä... 13	
5.1 Toimenpide: Metsien hoidon ja kasvun lisääminen.....	13
5.2 Toimenpide: Hanke metsien hoidon lisäämiseksi ja metsätuhoihin varautumiseen.....	14
5.3 Toimenpide: Yksityisteiden ja siltojen perusparantaminen -hanke.....	14
6 Päämäärä: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä.....	15
6.1 Toimenpide: Metsäammattilaisten ja metsänomistajien vesiensuojelun osaamisen lisäämisen -hanke.....	15
6.2 Toimenpide: Ilmastokestävän ja monimuotoisuutta tukevan suometsienhoidon edistäminen	16
6.3 Toimenpide: Elinympäristöjen hoidon ja ennallistamisen osaamisen lisäämisen kehittämishanke.....	16

6.4 Toimenpide: Metsän monimuotoisuutta tukevien rakennepiirteiden lisääminen metsien hoito- ja hakkuutöiden yhteydessä.....	17
7 Päämäärä 4: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.....	18
7.1 Toimenpide: Metsien monikäytön, luonnontuotealan, luontomatkailun, virkistyskäytön ja toimialojen välisen yhteistyön kehittäminen.....	18
7.2 Toimenpide: Metsätilojen toimiva tila- ja omistusrakenne.....	18
7.3 Toimenpide: Kannattavan metsätalouden ja -teollisuuden sekä muiden metsiin perustuvien elinkeinojen toimintaedellytysten varmistaminen.....	19
8 Päämäärä 4: Tuomme esille metsien monet mahdollisuudet	20
8.1 Toimenpide: Metsäviestintä	20
8.2 Toimenpide: Nuorisokasvatus.....	21
9 Toimeenpano ja seuranta.....	21
10 Vaikutusten arviointi	21
11 Liitteet	23
Liite 1: Valtakunnallisen tilannekuvan yhteenveto.....	23
Liite 2: Metsätalouden kannustinjärjestelmän Metka tavoitteet.....	26
Liite 3: Hakkuupotentiaalilaskelma maakunnittain	28
Liite 4: Hoitoehdotukset.....	30

1 Tiivistelmä

Kainuun metsäohjelma tukee kansallista metsästrategiaa paikallisesti. Kainuun metsäohjelman 2026–2030 tavoitteena on, että Kainuun metsät ovat hoidettuja, elinvoimaisia ja monimuotoisia. Metsien käyttö perustuu kestävyyteen ja uusimpaan tietoon.

Ohjelma on koko metsätoimialan yhteinen. Metsäohjelman toteutuksesta vastaavat metsäalan toimijat yhdessä. Toimenpiteiden etenemistä seurataan vuosittain metsäneuvostossa ja hankkeiden ohjausryhmissä.

Metsästrategiassa ja alueella määritettyjen metsäohjelman päämäärien edistämiseen ja saavuttamiseen on suunniteltu 12 toimenpidettä. Keskeisiä toimenpiteitä ovat:

Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä

- Metsien hoidon ja kasvun lisääminen
- Metsätuhoihin varautuminen
- Yksityisteiden ja siltojen perusparantaminen

Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä

- Vesiensuojelun osaamisen lisääminen
- Ilmastokestävän ja monimuotoisuutta tukevan suometsienhoidon edistäminen
- Elinympäristöjen hoidon ja ennallistamisen osaamisen lisääminen
- Metsän monimuotoisuutta tukevien rakennepiirteiden lisääminen

Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla

- Toimiva tila- ja omistusrakenne
- Metsien monikäytön, luonnontuotealan, luontomatkailun, virkistyskäytön ja toimialojen välisen yhteistyön kehittäminen
- Elinkeinojen toimintaedellytysten varmistaminen

Tuomme esille metsien monet mahdollisuudet

- Metsäviestintä
- Nuorisokasvatus

2 Johdanto

Alueellinen metsäohjelma on metsälain mukainen alueen koko metsäalan kehittämisohjelma. Metsäkeskuslain mukaan maakunnallisen metsäneuvoston tehtävä on laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista. Ohjelma on laadittu yhteistyössä metsäalaa edustavien ja muiden metsiä hyödyntävien tahojen kanssa.

Ohjelmassa korostuvat Kainuun alueen omat päämäärät sekä toimenpiteet, joilla tavoitteisiin päästään. Metsäohjelman tärkein tavoite on edistää metsien monipuolista ja kestävää käyttöä ja sitä kautta hyvinvointia ja työllisyyttä Kainuussa.

2.1 Kansallinen metsästrategia alueellisten metsäohjelmien taustalla

Vuoteen 2035 ulottuva [Kansallinen metsästrategia \(KMS2035\)](#) sisältää Suomen metsäpolitiikan keskeiset linjaukset ja kuvaa metsäalan kehittämisen tahtotilan ja tärkeimmät tavoitteet. Se on elinkeinostrategia, joka huomioi niin ihmisten, ympäristön kuin taloudenkin tarpeet.

Strategia ottaa ajanmukaisesti huomioon kokonaisvaltaisen kestävä kehityksen sekä metsien merkityksen ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.

Metsästrategian visio on ”Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille”. Tämä saavutetaan strategian päämäärien kautta, kun

- Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla
- metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä
- vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä
- vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

Kansallisella metsästrategialla on suora yhteys alueellisiin metsäohjelmiin, kun sen päämäärät on otettu myös alueellisten metsäohjelmien päämääriksi.

Alueellinen metsäohjelma tukee Kansallisen metsästrategia 2035:n toteuttamista maakunnallisella tasolla maakunnan oman tilanteen, tarpeen ja tavoitteiden mukaisin toimenpitein.

2.2 Metsäohjelman laatiminen ja hyväksyminen

2.2.1 Ohjelman laatiminen

Metsäohjelma on laadittu Kainuun metsäneuvoston johdolla laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Työtä varten Kainuun metsäneuvosto perusti kolme valmisteluryhmää, joissa oli yhteensä 21 jäsentä eri organisaatioista. Valmistelutyöhön osallistui myös Metsäkeskuksen eri alojen asiantuntijoita sekä elinkeinopäällikkö.

Valmisteluryhmät järjestivät kaksi työpajaa, joissa laadittiin ehdotuksia metsäneuvostolle ohjelman erityispäämääristä, visiosta, tavoitteista ja toimenpiteistä. Metsäneuvosto käsitteli työryhmien ehdotukset ja työsti ohjelman lopullisen sisällön. Metsäohjelmatyön taustaksi järjestettiin 26.2.2025 Kajaanin Kaukametsässä Kainuun metsät muuttuvassa ympäristössä -seminaari.

Metsäohjelmatyö huomioi eri maakunnalliset ja toimijakohtaiset ohjelmat, kuten Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelman, Kainuun maakuntaohjelman ja Kainuun maaseutuohjelman - ja ovat siten yhteneviä keskenään. Ohjelman tueksi laadittiin vaikutusten arviointi, jonka toteutti Kainuun Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) -ryhmä. Sidosryhmät kommentoivat ohjelmaluonnosta lausuntokierroksella ja ohjelmaan tehtiin tarvittavat täydennykset.

Metsäohjelma oli lausuttavana 15.10.2025 saakka. Lausuntoja saatiin 25 kappaletta. Lausunnot on käyty läpi 6.11.2025 metsäneuvoston puheenjohtajien kanssa ja vastineet huomioitu tarvittavilta osin ohjelmaan sisältöön.

2.2.2 Ohjelman hyväksyminen

Kainuun metsäneuvosto on hyväksynyt Kainuun metsäohjelman 2026-2030 kokouksessaan 15.12.2025.

3 Toimintaympäristö ja sen muutos

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat metsäneuvostoilte ja ohjelmien valmisteluryhmille valtakunnallisen metsäalan tilannekuvan PESTEL-analyysin avulla. Analyysin tiivistelmä on [liitteessä 1](#).

3.1 Kainuun avainlukuja

Tilannekuva	Kainuu	Suomi
Aluetalous 2024		
Metsäalan osuus maakunnan koko talouden		
...tuotoksesta, %	8,6	6,5
...bruttoarvonlisästä, %	7,6	4,4
...työllisistä, %	4,7	2,4
...investoinneista, %	3,5	4,0
Metsäalan työlliset, hlö	1 575	66 100
Puun myyntitulot, 1000 €	177 727	3 607 205
Metsien käyttö		
Metsätalousmaata maapinta-alasta, %	95	86
Yksityismetsien osuus, %	38	51
Metsän kasvu, milj. m³/v	6,3	103
Puuston keskikasvu, m³/ha/v	3,5	4,5
Metsien kasvun huomioiva kestävä hakkuumahdollisuus, milj. m³/v	4,8	79,8
Käyttö, markkinahakkuut, milj. m³/v	4,2	75,1
Monimuotoisuus		
Lakiin perustuvan suojelun pinta-ala, 1000 ha	132,5	2474
Lakiin perustuvan suojelun osuus, %	7,5	10,8
Monimuotoisuus, 1000 ha	52,9	502,3
Monimuotoisuus, %	3,0	2,2
Rajoitettu käyttö, 1000 ha	21,0	410,5
Rajoitettu käyttö, %	1,2	1,8
Kuolleen puun määrä, m³/ha	6,1	6,9

Aluetalous-osion tietolähde: [Rahaa ja työtä metsistä -verkkopalvelu](#) (Tilastokeskuksen aineisto) 17.6.2025

Metsien käyttö -osion tietolähde: [Luonnonvarakeskus, metsävarat](#) 17.6.2025

Monimuotoisuus-osion tietolähde: [Luonnonvarakeskus, metsien suojele](#) 19.11.2025.

- *Lakiin perustuvan suojelun pinta-ala: luokat 1A+1B+1C lakisääteiset suojelualueet (metsä- ja kitumaalla)*
- *Monimuotoisuus: luokat 2A+2B talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet (metsä- ja kitumaalla)*
- *Rajoitettu käyttö: luokka 3 luontoarvojen suojelua tukevat metsät, muut erityisalueet ja -kohteet, rajoitettu metsätalouskäyttö (metsä- ja kitumaalla)*

3.2 Taloudelliset näkökulmat

3.2.1 Metsätalouden merkitys aluetaloudessa

Kainuussa metsäbiotaloudella on keskimääräistä suurempi rooli, vaikka ala on maan kolmanneksi pienin. Maakunta on pinta-alaltaan ja metsäalaltaan kolmanneksi suurin ja metsien kasvussa seitsemänneksi suurin. Vaikka kuiduttavaa jalostusta Kainuussa ei ole, vuonna 2021 metsäbiotalouden osuus kokonaistuotoksesta ja arvonlisästä oli 9,4 % – lähes kaksinkertainen maakuntien keskiarvoon nähden.

Biotalous on liikevaihdoltaan toiseksi suurin yksityisen sektorin toimiala (1 575 työntekijää, 2024). Metsä- ja puuklusterin liikevaihto oli 379 milj. € ja henkilöstömäärä 914; energiaklusterin luvut olivat 203 milj. € ja 102 henkilöä. Bruttokantorahatulot olivat 178 milj. €, josta 59 % yksityismetsistä.

Puun kysyntä on pysynyt vilkkaana. Arvonlisää pyritään kasvattamaan arvoketjuja pidentämällä ja sivuvirtoja hyödyntämällä. Uudet sahainvestoinnit mahdollistavat tuotannon kaksinkertaistamisen ja suuret tehdashankkeet Pohjois-Suomessa ovat lisänneet kuitupuun kysyntää. Kaicellin tehdashanke Paltamoon on saanut ympäristöluvan, mutta investointipäätöstä ei ole tehty.

Lisätietoa:

- [Biotalous lukuina – Kainuun liitto](#)
- [Tilastot – Luonnonvarakeskus](#)

3.2.2 Kainuun metsien ja metsätalouden harjoittamisen tilannekuva

Kainuun maa-alasta 95 % on metsää. Metsätalouden käytössä on 1,9 miljoonaa hehtaaria ja tästä metsämaata on 1,6 miljoonaa hehtaaria. Metsätalousmaasta talouskäytössä on 85 %.

Kainuun kokonaispuuston määrä on 173 milj.m³. Puuston vuotuinen kasvu on 6,3 milj.m³ vuodessa ja keskipasvu metsämaalla 3,8 m³/ha/vuodessa.

Luonnonvarakeskuksen VMI12-13 arvion mukaan Kainuun suurin ylläpidettävä hakkuukertymä on 4,8 milj. m³/vuodessa (kuitupuu 2,6 tukkipuu 1,6 energiarunkopuu 0,6 milj.m³/v) ja kasvaa vuodesta 2029 eteenpäin tasolle 5,3 milj. m³/v.

Vuoden 2024 Kainuun ainespuun hakkuukertymä oli 4,2 milj. m³/v ja puustopoistuma sisältäen hakkuukertymän ja luonnollisen poistuman oli 5,5 milj. m³/v. Puupolttoaineen käytön osuus oli kolmannes maakunnan energian käytöstä.

Lisätietoa:

- [Metsävarat ja hakkuumahdollisuusarviot alueellisten metsäohjelmien tueksi – Luonnonvarakeskus](#)
- [Valtakunnan metsien inventointi \(VMI\) – Luonnonvarakeskus](#)
- [Metsänhoito- ja metsänparannustyöt – Luonnonvarakeskus](#)
- [Hakkuupotentiaalilaskelma, liite 3](#)

3.2.3 Metsätalous ilmaston hallinnan näkökulmasta

Kainuun nettonielu on negatiivinen, -2,6 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia (Mt CO₂-ekv.) vuodessa ([Kasvihuonekaasutase \(PowerBI\) – Suomen ympäristökeskus](#)).

Hiilinielujen kannalta nuoret kasvavat metsät ovat tärkeitä. Metsät ovat terveitä, mutta tuhoja esiintyy prosentilla metsämaasta, yleisimpinä myrskytuhot. Turvemaita on 44 prosenttia metsätalousmaasta ja ne tuottavat viidenneksen tukkipuusta.

3.2.4 Metsien monikäyttö

Metsät tarjoavat raaka-aineita, virkistysmahdollisuuksia ja matkailun maisemia.

Luonnontuotealalla Kainuussa on 38 yritystä, poimijatulot 4 milj. € (2021). Kainuu on Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan lisäksi merkittävin maakunta luomukeruualueissa. Kainuussa on 868 900 ha luomukeruualueita eli noin 12,5 prosenttia koko maan luomukeruualueista.

Poronhoito on pitkän historian omaava maankäyttömuoto Ylä-Kainuun poronhoitoalueella. [Poronhoitolaki](#) on erityislaki, joka turvaa poronhoidon asemaa ja alueidenkäyttöllisiä oikeuksia. Poronhoidon ja metsätalouden harjoittamisen yhteensovittamisessa paliskunnat ja mm. Metsähallitus tekevät säännöllistä yhteistyötä. [Poro ja poronhoito talousmetsissä oppaaseen](#) on koottu tietoa, miten poronhoidon tarpeet otetaan huomioon talousmetsien käsittelyssä.

Metsästys on Kainuulle merkittävä toimiala. Se synnyttää suoraa kulutusta, edistää matkailua, työllistää ja samalla ehkäisee ympäristö- tai taloudellisia haittoja. Metsästyksellä on myös suuri virkistysarvo. Suomen riistakeskuksen Kainuun alueella on noin 15 200 paikallisiin riistanhoitoyhdistyksiin jäsenenä kuuluvia metsästäjiä. Merkittävän riistaeläimen hirven metsästysmäärä vuonna 2025 on noin 2000 yksilöä.

Kainuussa on viidellä eri hankealueella rakennettu ja toiminnassa (v. 2025) 61 teollisen kokoluokan tuulivoimalaa, joiden nimellisteho on yhteensä 269 MW. Tuulivoimatuotanto oli vuonna 2023 yhteensä 380 GWh (33 % maakunnan sähköntuotannosta) neljällä hankealueella. Tuulivoimatuotannon suunnittelu

jatkuu aktiivisena. Kainuussa on vireillä 22 tuulivoimahanketta. Kainuun tuulivoima maakuntakaava 2035 mahdollistaa 410 voimalan rakentamisen. Metsäkeskuksen [KaiPuu energia -hankkeessa](#) Ramboll Oy:n tuottaman laskelman mukaan tämä aiheuttaisi metsäkatoa 3 500 ha.

3.3 Sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat, Kainuu

3.3.1 Yhteiskunnan odotukset ja keskustelu metsistä

Vihreä siirtymä tavoittelee metsien kestäväää käyttöä sekä talouden, hiilinielujen että monimuotoisuuden hyväksi. Sertifikaatit (PEFC, FSC) edistävät puutuotteiden hyväksyttävyyttä.

3.3.2 Metsien omistusrakenne

Kainuussa on noin 22 800 yksityistä metsäkiinteistön omistajaa. Heidän keski-ikänsä on 60 vuotta ja omistuksen keskipinta-ala 50 ha. Yksityiset metsänomistajat omistavat 43 %, valtio 45 %, yhtiöt ja yhteisöt 12 % (sis. sijoitusrahastot 7 %) metsäpinta-alasta. Kuolinpesien osuus on 10 % ja yhteismetsien osuus 2 % metsäpinta-alasta.

3.3.3 Osaaminen ja koulutus

Metsäalan kouluttautumisen mahdollisuuksia ovat metsätalouden perustutkinto ja metsäkoneenkuljettaja koulutukset ammattioppilaitoksissa Kajaanissa, Valtimolla sekä Taivalkoskella.

3.3.4 Metsäkulttuuri

Kainuun metsäkulttuuri liittyy vahvasti erästelyyn, poronhoitoon, tervanpolttoon, savotoihin, uittoon, puun sahaukseen sekä tehdasjalostukseen. Kohteiden tunnistaminen ja säilyttäminen on tärkeää. Näin säilyy tieto siitä, mitä metsät ovat merkinneet elinkeinoissa, muinaisuskoissa, metsästysmaina, taistelupaikkoina, asuinympäristöinä ja kulkuväylinä.

3.2.5. Maisema

Kainuun maisemia kuvastaa vaarajono Sotkamon Vuokatista Puolangan Siikavaaraan. Alueen korkeimmat vaarat yltävät yli 380 metrin korkeuteen. Sisävesistöjä Kainuun pinta-alasta on 11 % suurimpana Oulujärvi.

3.4 Tekniset näkökulmat, Kainuu

3.4.1 Alempi tie- ja rataverkko

Ilman toimivaa ja hoidettua tieverkkoa metsien hyödyttäminen eri käyttötarkoituksiin vaikeutuu. Suurimmat haasteet puuvirtojen toimivuudessa ovatkin alemman tieverkon korjausvelka ja kelirikkokausien pitkittyminen. [TIESIT-hankkeen](#) selvityksen mukaan Kainuun yksityistiestöstä on tyydyttävässä kunnossa 23 % ja huonossa kunnossa 19 % sekä siltojen osalta 11 % huonossa tai erittäin huonossa kunnossa.

Pohjoisen elinkeinoelämän kuljetukset ja investointipotentiaalin realisoituminen ovat lisänneet panoksia liikennejärjestelmään. Kainuussa ratainfra suuret uudistamishankkeet ovat valmistuneet mahdollistaen kuitupuun kuljetukset muualle jalostettavaksi (Kontiomäki-Pesiö ja Kontiomäki-Vuokatti). Lisäksi raakapuutermiinaaleja on laajennettu (Pesiö, Kontiomäki, Hyrynsalmi, Vuokatti) sekä energiapuutermiinaaleja muun muassa Puolangalle.

3.5 Ekologinen näkökulma, Kainuu

Kainuun metsistä on suojeltu 10 % alasta. Lisäksi rajoitetussa käytössä Kainuussa on 1,2 %. Myös ojittamattomia suojelun ulkopuolella olevia joutomaita eli avosoita on 4,1 % pinta-alasta. Siten Kainuussa metsätalouden käytössä on 85 % metsätalousmaasta.

Eläviä säästöpuita on jätetty keskimäärin 3,2 m³/ha. Lahopuuston määrä on kasvanut Kainuussa 6,1 m³/ha ja lehtipuiden osuus kokonaispuustosta 18 % on säilynyt vakaana. Elävien säästöpuiden ja kuolleen määrä tulee jatkossa lisääntymään metsäsertifiointin uusien kriteereiden ja metsäteollisuusyritysten sisäisten puunkorjuuohjeiden kautta. Kainuussa myös myrsky ja lumituhot ovat lisänneet hajallaan olevan tuhopuun määrää lisäten siten myös lahopuun määrää.

Kainuussa hakkuita toteutetaan 82 % mahdollisuuksista. Talousmetsien luonnonhoidon keinojen merkitys korostuu. Talousmetsissä monimuotoisuutta ylläpidetään metsikön rakennepiirteiden lisäämisen ja luontokohteiden suojelun kautta. Talousmetsissä lehtipuuston määrä tulee lisääntymään, kun metsienhoidossa sopeudutaan ilmaston muutoksen vaikutuksiin.

Metsälakikohteita on Kainuussa rajattu metsätalouden ulkopuolelle 6565 ha. Voimassa olevia ympäristötukikohteita on 1608 ha. Kainuun vaarajakso on luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkain ja monipuolisin alue Kainuussa. Luonnonhoitohankkeilla on pystytty ennallistamaan ja hoitamaan elinympäristöjä yksityismailla vain vähän.

Kainuun metsätalousmaasta on suota 44 % josta 64 % on ojitettu. Soiden kunnostusojitus on lähes loppunut ja kuivatustoimet ovat siirtyneet soilla tehtäväksi metsänuudistamisen yhteydessä. Ojitusten vaikutus vesistöihin jatkuu pitkään. Vesiensuojelun valuma-aluesuunnittelua ja erityisesti vesiensuojelurakenteita on tehty vesienhoidon painopistealueilla tarvetta vähemmän. Kainuun järvet kuuluvat on Oulu-Iijoen vesienhoitoalueeseen. Vesienhoidon toimeenpano-ohjelman (2022–2027) mukaan järvistä on hyvässä tilassa 83 %.

4 Visio

Kainuun Metsien Kasvu

- *Korostaa metsien aktiivista ja ilmastovaikuttavaa metsien hoitoa sekä kestäväää luonnonvarojen hyödyntämistä.*
 - *Painottaa luonnon monimuotoisuutta ja elinvoimaa.*
 - *Nostaa esiin tiedon hyödyntämisen, koulutuksen, työvoiman riittävyyden ja metsäalan uudistumisen.*
 - *Tuo esille metsien ja puun jalostusarvon aluetalouden mahdollisuudet.*
-

Kainuun metsäohjelman tavoitteena on, että Kainuun metsät ovat vuonna 2030 hoidettuja, elinvoimaisia ja monimuotoisia. Metsien kasvu ja käyttö perustuvat taloudelliseen, ekologiseen, sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyYTEEN, uusimpaan tietoon ja toimialan aktiiviseen rooliin. Metsät tarjoavat taloudellista tuottoa, hiilensidontaa, virkistysarvoja ja luontomatkailun mahdollisuuksia. Elinympäristöjen suojelu, hoito ja ennallistaminen tukevat luonnon monimuotoisuutta ja suometsien hoito on ilmastokestävää.

Myös jatkossa metsäala on uudistuva, houkutteleva ja kilpailukykyinen. Tietopohja ja osaaminen vahvistuvat yhteistyössä koulutuksen, tutkimuksen ja digitalisaation kautta. Metsäalan vetovoimaa ja työvoiman riittävyyttä vahvistetaan nuorisoviestinnällä sekä kehittämällä metsäalan viestintää strategisesti koko maakunnassa.

Kaiken pohjana toimii laaja yhteistyö ja yhteinen tahto turvata metsien ja toimialan tulevaisuus.

5 Päämäärä: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä

5.1 Toimenpide: Metsien hoidon ja kasvun lisääminen

Kannustamme ja ohjaamme metsänomistajia tekemään metsänhoitotoimet ja hakkuut oikea-aikaisesti. Edistämme metsien kasvua jalostetun materiaalien käytöllä ja lannoituksella.

Tavoitteita edistetään viestinnällä ja 5.2. kohdan hankkeella. Metsänhoitoa korostetaan siten, että huomio on tuotoksissa ja taloudellisessa tuloksessa.

Keskeiset tavoitteet liittyvät yksityismailla tehtävään metsänhoitoon, taimikonhoidon metka-rahoitukseen sekä metsäsertifiointiin.

Metsänhoitotoimenpiteitä toteutetaan Metsäkeskuksen metsävaratiedon hoitoehdotusten, Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelman ja Luonnonvarakeskuksen VMI13 mukaisesti.

Toimenpiteiden tavoitemäärät ovat (kaikki metsänomistajat, hehtaaria/vuosi):

- Varhaishoito 9400 ha/v
- Taimikonhoito 5100 ha/v
- Nuoren metsän hoito 1930 ha/v
- Lannoitustarpeet: terveyslannoitus tuhkalla ja boorilla 6000 ha/v, kasvatuslannoitus 12000 ha/vuodessa

Taimikoita hoidetaan metka-tuella yksityismailla:

- hyödynnetään maakuntaan kohdennettu määräraha täysimääräisesti 2025 vuoden taso lähtötietona.
- seurataan rahoituksen käyttöä sekä toteutunutta pinta-alaa.

Huomioidaan metsäsertifiointien asettamat tavoitteet.

Huomioidaan Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelman ja muiden toimijoiden laatimien suunnitelmien ja ohjelmien tavoitteet.

Vastuutahot ja seuranta

Tavoitteeseen liittyvien viestintätoimien vastuutahot: kaikki metsätoimijat edistävät tavoitteita muun muassa viestinnällään ja omalla toiminnallaan asiakkaiden kanssa.

Mittarit:

- [Metsien ja metsätalouden tila -raportti – Metsäkeskus](#)
- [Metsänhoito- ja metsänparannustyöt -tilasto – Luonnonvarakeskus](#)

5.2 Toimenpide: Hanke metsien hoidon lisäämiseksi ja metsätuhoihin varautumiseen

Laadimme ja toteutamme koulutus-, tiedonvälitys- tai yhteistyöhankkeen, jossa korostamme metsänomistajan roolia päätöksentekijänä metsänhoidon ja omistuksen eri tilanteissa.

Muuttuva ilmasto vaatii metsiltä sopeutumista ja lisää niihin kohdistuvia tuhoriskejä. Metsän- ja luonnonhoidon avulla nuoret metsät saadaan kehitettyä sekapuustoisemmiksi ja sopeutumaan muuttuvaan ilmastoon. Tuomme esiin, että ennakointi ja tuhoihin varautuminen on ajankohtaista juuri nyt.

Hankkeessa:

- Tuomme metsän- ja luonnonhoidon taloudellinen merkitys ja hyödyt esiin.
- Puramme nuorten metsien hoitorästejä ja estämme uusien hoitorästien muodostumista.
- Edistämme metsänomistajien valmiuksia tunnistaa tuhoja ja hyödyntää erilaisia työkaluja tuhojen ennakoinnissa ja riskienhallinnassa.

Vastuutahot ja seuranta

Hankkeen vastuutahona ovat Suomen metsäkeskus ja Luonnonvarakeskus.

Mittarit:

- [Metsien ja metsätalouden tila -raportti – Metsäkeskus](#)
- [Metsänhoito- ja metsänparannustyöt -tilasto – Luonnonvarakeskus](#)

5.3 Toimenpide: Yksityisteiden ja siltojen perusparantaminen - hanke

Aktivoimme tiekuntia yksityisteiden ja siltojen hallintoon ja perusparantamiseen. Pyrimme saamaan lisää toimijoita yksityisteiden hoitoon – niin tieisännöintiin kuin urakoitiinkin.

Hankkeessa hyödynnetään TIESIT-hankkeessa kerättyä tietoa yksityisteistä. Hankkeen toteutuksessa yritykset ja organisaatiot tekevät erikseen ja yhdessä aktiivisesti viestintää hyvästä tienhoidosta ja hallinnoinnista.

Vastuutahot ja seuranta

Hankkeen vastuutaho on Metsäkeskus. Yhteistyökumppaneita ovat Suomen tieyhdistys, metsäalan toimijat, kunnat ja Elinvoimakeskus.

Mittarit: Metsätiehankeiden ja perusparannusmäärien kasvu vuoden 2025 tasosta.

6 Päämäärä: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä

6.1 Toimenpide: Metsäammattilaisten ja metsänomistajien vesiensuojelun osaamisen lisäämisen -hanke

Hankkeessa

- lisäämme vesiensuojelun paikkatietovälineiden käyttöä vesiensuojelun suunnittelussa
- lisäämme vesiensuojelun valuma-aluesuunnittelua
- lisäämme vesiensuojeluhankkeita ja -rakenteita vesiensuojelun painopistealueilla
- pilotoimme uusia vesiensuojelutoimenpiteitä
- toteutamme vesiensuojelun suunnittelun ja toteutuksen maastokoulutuksia muun muassa koneurakoitsijoille, maanomistajille ja metsäalan toimijoille.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutahot: Metsäkeskus, Elinvoimakeskus, metsänhoitoyhdistykset, toimijat, koneurakoitsijat, Metsähallitus.

Mittarit:

- Vesiensuojelun suojakaistat ovat ohjeiden mukaisia (kaukokartoitusaineisto)
- Vesiensuojeluhankkeiden määrä ja vesiensuojelurakenteiden määrä lisääntyy
- Suometsien hoidon hankkeiden määrä lisääntyy (Metsäkeskuksen tietoineistot)
- Koulutusten ja niihin osallistujien määrä

6.2 Toimenpide: Ilmastokestävän ja monimuotoisuutta tukevan suometsienhoidon edistäminen

Tuemme suometsien monimuotoisuutta ja niiden ilmastokestävää hoitoa. Toimenpidettä toteutetaan organisaatioiden kehittämistoimilla ja yhteisellä kehittämishankkeella.

Tavoitteena on

- soiden pohjavesipinnantason optimointi (30–40 cm) vähäisellä ja oikea-aikaisella vesienhallinnalla, tuhkalannoitukset sekä hakkuiden ajoituksella (puustonkasvu/hiilenvarojen säilyminen tasapaino)
- luonnontilaisten suoelinympäristöjen (suoelinympäristöjen, pienvesien) lisääminen ennallistamalla
- suometsien rakennepiirteiden monipuolistaminen (jatkuvapeitteinen metsänkasvatus, puulajikirjo).
- On jatkuvaa toimintaa. On uusi asia. Toiminnan monipuolistaminen.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutahot: Metsäkeskus, Elinvoimakeskus, metsänhoitoyhdistykset, toimijat, koneurakoitsijat, Metsähallitus

Mittarit:

- Suometisien hoitosuunnitelmien määrä
- Ojituksen laskevat määrät (ojitusilmoitukset)
- Suometisien hakkuutavat, avohakkuiden/harvennus hakkuiden määrä
- Jatkuvan kasvatuksen hakkuukehitys suometsissä
- Ennallistetut elinympäristöt suometsissä (Metsäkeskuksen ja elinvoimaketuksen tietoaineistot)
- Koulutusten ja niihin osallistujien määrä

6.3 Toimenpide: Elinympäristöjen hoidon ja ennallistamisen osaamisen lisäämisen kehittämishanke

Lisäämme hankkeella elinympäristöjen hoidon ja ennallistamisen osaamista. EU:n ja kansallisen lainsäädännön muutosten ja ohjelmien tavoitteiden jalkautus tuo lisäpanostustarpeita talousmetsien luonnonhoitoon.

Toimenpiteessä toteutettavia asioita ovat muun muassa:

- Perustelut elinympäristöittäin elinympäristöjen hoidosta ja ennallistamisesta metsänomistajille ja metsäammattilaisille.
- Ennallistamisasetuksen tuomat toimet. LUMO-toimeenpanosuunnitelma.
- Osaaminen lisääminen töiden suunnittelijoille.
- Osaaminen lisääminen töiden toteuttajille.
- Eri rahoituslähteet: Metso-, Helmi, hankerahoitus, luontoarvokauppa.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutahot: Metsäkeskus, Elinvoimakeskus, metsänhoitoyhdistykset, toimijat, koneurakoitsijat, Metsähallitus

Mittarit:

- Ennallistettujen elinympäristöjen määrä elinympäristötyypeittäin
- Koulutusten ja osallistujien määrä kpl
- Metsäkeskuksen, elinvoimakeskuksen tietoaaineistot

6.4 Toimenpide: Metsän monimuotoisuutta tukevien rakennepiirteiden lisääminen metsien hoito- ja hakkuutöiden yhteydessä

Edistämme metsien monimuotoisuutta kaikissa metsänhoitotoimenpiteissä viestinnän, kampanjan ja hankkeen kautta.

Toimenpiteessä keskeistä on monimuotoisten rakennepiirteiden merkityksen perusteleminen.

Toimet monimuotoisuuden lisäämiselle metsän eri kehitysvaiheissa:

- Sekapuustoisuuden lisääminen
- Lehtipuun lisääminen, myös muut lehtipuu kuin koivu
- Lahopuun määrä
- Säästöpuut, tekopötkkelöt
- Suojavyöhykkeet, kaukokartoitusaineistojen käyttö
- Palanut puu
- Erirakenteiset metsät

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutahot: Metsäkeskus, Elinvoimakeskus, metsänhoitoyhdistykset, toimijat, koneurakoitsijat, Metsähallitus.

Mittarit:

- Seurataan erilaisten rakennepiirteiden kehitystä ja erityyppisten metsien kehittymistä (VMI)
- Luontotiedon käyttö.

7 Päämäärä 4: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

7.1 Toimenpide: Metsien monikäytön, luonnontuotealan, luontomatkailun, virkistyskäytön ja toimialojen välisen yhteistyön kehittäminen

Kehitämme metsien virkistyskäytön ja luontomatkailun edellytyksiä sekä metsiin perustuvien liiketoimintamahdollisuuksien monipuolisuutta sekä eri maankäyttömuotojen yhteensovittamista (muun muassa luontoarvokauppa, porotalous)

Tuomme esiin metsä- ja luontotiedon hyödyntämistä, uusien liiketoimintamahdollisuuksien sekä yrittämisen kannustimia hankkeiden ja muun muassa infotilaisuuksien avulla. Lisäksi esimerkiksi luonto- ja ohjelmapalveluiden yrittäjille sekä luonnontuotealan toimijoille järjestetään markkinointi- ja mediakoulutusta.

Edistetään luomukeruualueiden tehokasta ja monipuolista hyödyntämistä.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutaho: Alan edistämisorganisaatiot, kuten Kainuun liitto, kunnat, luontomatkailuyritykset, Kainuun ammattikorkeakoulu, Arktiset Aromit, paliskunnat, metsätoimijat, Kainuun liikunta ry sekä Kainuun hyvinvointialue.

Mittari: Luontoalan liikevaihdon kehitys

7.2 Toimenpide: Metsätilojen toimiva tila- ja omistusrakenne

Edistämme ja parannamme metsätilojen omistusjärjestelyitä kuolinpesien ja metsänomistajien keski-ikänsä alentamiseksi metsien hoidon sujuvoittamiseksi.

Tavoitteita edistetään viestinnällä, koulutuksella sekä hanketoiminnalla.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutaho: Metsäkeskus, metsätoimijat

Mittari: kuolinpesien määrä, metsänomistajien keski-ikä kehitys

7.3 Toimenpide: Kannattavan metsätalouden ja -teollisuuden sekä muiden metsiin perustuvien elinkeinojen toimintaedellytysten varmistaminen

Toimenpide koostuu kolmesta työpaketista:

7.3.1 Työvoiman saatavuus ja koulutuksen varmistaminen

Tavoitteena on ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden varmistaminen metsäalalle ja koulutuksen pysymisen varmistaminen Kainuussa sekä kausityövoiman saatavuuden lisääminen ja työpaikkojen turvaaminen.

Uusien koulutusmahdollisuuksien ja työvoiman saatavuuden edistäminen koulutuksilla ja hanketoiminnalla. Koulutuksen tulee elää ajassa, tukea yrittäjyyttä ja tarvittavan työvoiman saatavuutta sekä edistää kausityövoiman saatavuutta.

Koulutustarpeen arviointi – nykyisen opintotarjonnan arviointi.

Hankehakemus, yritykset mukana (ESR, maaseuturahasto).

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutahot: Kainuun ammattiopisto, Kainuun ammattikorkeakoulu, Metsäkeskus, metsätoimijat, yrittäjät

Mittari: metsäopetuksen opiskelijamäärät

7.3.2 Investointiedellytykset ja palvelujen monipuolistaminen

Tavoitteena on yritysten investointiedellytysten edistäminen ja palvelujen monipuolistaminen.

Kainuun metsäklusterin kautta edistetään alueen metsään perustuvien elinkeinojen toimintaedellytyksiä.

Edistetään sivuvirtojen jatkojalostusta tutkimustoiminnalla.

Puurakentamisen edistäminen.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutahot: Kaikki metsätoimijat ja -yritykset, Elinvoimakeskus, Kainuun liitto, kunnat, Kajaanin yliopistokeskus, KAMK, Metsäkeskus, yritykset

Mittari: Metsäalan osuus maakunnan koko talouden tuotoksesta ja bruttoarvonlisästä (Tilastokeskus)

7.3.3 Metsävaratiedon hyödyntäminen

Tavoitteena on laadukkaan metsävaratiedon entistä tehokkaampi hyödyntäminen ja jatkojalostus sekä siihen liittyvien palveluiden kehittäminen.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutaho: Metsätoimijat omassa toiminnassaan

Mittari: Sähköisten palveluiden käyttäjämäärät

8 Päämäärä 4: Tuomme esille metsien monet mahdollisuudet

8.1 Toimenpide: Metsäviestintä

Tehostamme metsäviestintää perustamalla viestintäryhmän, laatimalla viestintäsuunnitelman sekä sen toteutussuunnitelman.

Kootaan kaikkien metsäohjelman teemojen viestintätarpeet ja asetetaan tavoitteet ja mittarit metsäneuvoston toimesta.

Viestintäteemat

- Metsäohjelman teemat ja kärkitoimet
- Metsänhoidon merkitys, investointi ja tuottavuus näkökulmat
- Metsätalouden merkitys maakunnassa
- Metsänhoidon merkitys ilmastonmuutoksen sopeutumiseen

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutaho: Metsäneuvosto ja toimijat

Mittari: Artikkelien määrä

8.2 Toimenpide: Nuorisokasvatus

Laadimme nuoriso-ohjelman toimijoiden kanssa, jolla herätetään kiinnostusta metsiin ja metsäalaa sekä tehostetaan nuorisoviestintää.

Vastuutahot ja seuranta

Vastuutaho: Metsäneuvosto, metsätoimijat, 4H, koulut

Mittari: Toteutuneet tapahtumat.

9 Toimeenpano ja seuranta

Maakunnallinen metsäneuvosto edistää ja seuraa toimenpiteiden toteutumista. Ohjelman välitarkastus ja toimenpiteiden päivittäminen tehdään vuonna 2028.

Metsäneuvostot antavat vuosittain metsäkeskuksen johtokunnalle lausunnon, jossa esitetään valtion tukien tarve eri toimenpiteille sekä tarvittavan määrärahan suuruus. Tukisuunnitelman on pohjauduttava metsäohjelman tavoitteisiin. Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet päivittyvät vuosittain (vuoden 2025 tavoitteet on esitetty [liitteessä 2](#)).

Ohjelman toimenpiteiden vuosittaista toteuttamisen ja seurannan valmistelua tekee perustettava Kainuun metsäohjelman toimeenpanoryhmä. Ryhmä tekee esitykset metsäneuvostolle, joka seuraa toimenpiteiden toteutumista ja viestintätoimia.

Käytännön toteutus tehdään yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Tavoitteiden konkreettinen toteutuminen vaatii laajaa yhteistyötä sekä kaikkien metsä- ja siihen liittyvien toimijoiden sitoutumista.

Toimenpiteisiin valittujen mittareiden lisäksi seurannassa voidaan käyttää myös muuta saatavilla olevaa tietoa, kuten Metsäkeskuksen [avointa metsä- ja luontotietoa](#) ja [koostetta metsien kehityksestä maakunnittain](#) sekä [Kansallisen metsästrategian 2035 mittareita](#). Erilaisiin aineistoihin perustuen Metsäkeskuksen asiantuntijat voivat tuottaa tausta-aineistoa maakuntien yleisen kehityksen seurannan tueksi. Esimerkkejä tällaisista analyyseistä ovat [liitteessä 3](#) esitetty hakkuupotentiaalin laskenta ja [liitteessä 4](#) esitetyt metsänhoitoehdotukset.

10 Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arvioinnin menetelmä

Vaikutusten arvioinnoissa tarkastellaan ohjelman taloudellisia, ekologisia-, sosiaalisia ja kulttuurivaikutuksia sekä tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavia

epävarmuustekijöitä. Arviointi oli etukäteisarviointia siitä, millaisia merkittäviä vaikutuksia ohjelman toimenpiteillä olisi toteutuessaan. Luonnosvaiheen vaikutusten arvioinnin suoritti Kainuun toimijoiden yhteinen suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointiryhmä (SOVA-työryhmä) kokouksessaan 27.8.2025.

Arviointi sisältää toimenpiteiden ja niiden kokonaisvaikutusten sanallisen arvion. Arvioinnit tehtiin taulukkomuotoista arviointityökalua apuna käyttäen. Vaikutuksia arvioitiin käyttäen asteikkoa ++, +, 0, -, -- ja sanallista arviointia.

Arvioinnin kokonaistulokset:

- Taloudelliset kokonaisvaikutukset ovat myönteisiä. +
- Ekologiset kokonaisvaikutukset ovat myönteisiä ja toimenpiteillä edistetään positiivisia luontovaikutuksia. +
- Sosiaaliset kokonaisvaikutukset ovat myönteisiä. +
- Kokonaisuudessaan ohjelmalla on myönteisiä vaikutuksia kulttuuriin ja muun muassa luontosuhteeseen. +
- Kokonaisvaikutukset epävarmuustekijöiden vähentämiseksi ovat myönteisiä. +

Epävarmuustekijöitä tulkitsimme siten, että "+"-merkintä tarkoittaa ohjelman toimenpiteen lisäävän "ulkopuolisen" epävarmuuden sietämistä. Tällä tavoin kaikki toimenpiteet saivat positiivisen merkinnän, sillä ne lisäävät toimialan resilienssiä tulevaisuudessa. Toinen vaihtoehto olisi ollut tulkita ulkopuolisten epävarmuustekijöiden vaikutuksia ohjelman toimenpiteeseen. Tällöin "-" olisi voinut tulkita olevan hyvin altis ulkopuolisille epävarmuustekijöille.

Metsäneuvosto käsitteli tehdyn arvioinnin kokouksessaan 8.9.2025 ja huomioi arvioinnin tulokset ohjelmaluonnoksen viimeistelyssä ennen ohjelman lähettämistä lausunnoille.

11 Liitteet

Liite 1: Valtakunnallisen tilannekuvan yhteenveto

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat metsäneuvostoille ja metsäohjelmien valmisteluryhmille valtakunnallisen metsäalan tilannekuvan ohjelmien laatimisen ja alueiden tilannekuvien laatimisen tueksi.

Analyysissa tarkastelussa olivat poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset, tekniset, ekologiset ja lainsäädännölliset näkökulmat (PESTEL-analyysi).

Poliittinen (P) tilannekuva on muuttunut huolestuttavaksi ja sisältää huomattavan määrän epävarmuuksia. Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävarmuus niin talouteen kuin energiasektorillekin ovat nopeuttaneet energiaomavaraisuuden kehittymistä. Samalla puun hinta on noussut.

Monimuotoisuuden heikentymiseen ja ilmastonmuutokseen liittyvät kansainväliset sekä EU:n metsä-, energia- ja ympäristöpoliittiset sitoumukset ja sopimukset vaikuttavat lähitulevaisuudessa merkittävästi Suomen metsäsektoriin. Muutokset tulevat näkymään mm. kansallisissa toimissa luonnon ennallistamiseksi sekä metsien kasvun ja hiilensidonnan lisäämistoimissa.

Taloudessa (E) metsätalouden merkitys Suomen kansantaloudelle on merkittävän suuri ja se on kasvamassa puun kysynnän lisääntymisen myötä. Alan liikevaihto ja työpaikat ovat taantuman jälkeen hiljalleen kasvamassa talouden epävarmuudesta huolimatta. Ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät metsätuhoriskit on huomioitava uhkana metsätaloudelle monimuotoisuutta korostavina ilmastokestävinä toimina. Myös metsien monipuolinen käyttö korostuu metsätalouden rinnalla.

Sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat (S) sisältävät monipuolisen joukon muutostekijöitä, joilla on suuri vaikutus metsien käyttöön. Suomalaisilla on pääosin vahva metsäsuhde. Metsäsuhde kaipaa uudistamista, kun entistä suuremmalla joukolla ei ole suoraa suhdetta omaan metsään. Julkinen keskustelu metsien hyödyntämisestä on tällä hetkellä valitettavan kärjistynyttä ja polarisoitunutta. Metsien omistusrakennetta olisi syytä korjata aiemmin tehtävillä sukupolvenvaihdoksilla ja aktiivisella kuolinpesien purkamisella. Tällä olisi vaikutuksensa myös metsien aktiiviseen hoitoon ja metsien kasvuun. Lasten ja nuorten metsäosaamisen lisääminen edistäisi tulevien sukupolvien myönteistä suhtautumista metsien kestävään käyttöön. Tällä olisi oma vaikutuksensa myös metsäalan kiinnostavuuteen opiskelualana. Haasteena kun on jo tällä hetkellä alan työvoiman saatavuus ja koulutuksen saavutettavuus tehtyjen säästöjen myötä.

Teknisestä (T) näkökulmasta metsäala kehittyy edelleen nopeasti. Entistä huomattavasti tarkemmassa kaukokartoitus pohjaisessa metsätiedon tuottamisessa pystytään tuottamaan lisäksi tietoa muun muassa metsien muusta rakenteesta, hiilensidonnasta ja monimuotoisuudesta. Teknologinen kehitys parantaa konetyön tuottavuutta ja uudet menetelmät tehostavat työtapoja. Suuri ongelma on alemman tieverkon ja sen siltojen kunto ja niihin liittyvä korjausvelka.

Ekologinen (E) näkökulma on vahvistunut metsien hyödyntämisessä. Talousmetsien luonnonhoito on kiinteä osa metsänhoitoa. Tavoitetaso monimuotoisuudessa tulee nousemaan EU:n biodiversiteettistrategian ja ennallistamisasetuksen ja muun tulevan EU-sääntelyn myötä. Kansallinen ennallistamissuunnitelma valmistuu viimeistään elokuussa 2026. Lisäksi suurella osalla alueista laaditaan luonnon monimuotoisuuden ohjelmia (LUMO). Ohjelmilla tulee olemaan suuria vaikutuksia metsien käyttöön. Tarkempi toimeenpano selviää myöhemmin ja se on huomioitava jatkossa metsäohjelmien sisällössä sekä toimeenpanossa.

Lait (L), määräykset ja muut ohjauskeinot vaikuttavat koko ajan enemmän siihen, miten metsiä voidaan hyödyntää. Yleisesti voidaan sanoa, että metsäalaa ohjaa entistä enemmän muilta toimialoilta tuleva ohjaus. Erityisesti monet EU-aloitteet koskevat metsiä. Etenkin maatalous-, ympäristö- sekä ilmasto- ja energiapolitiikassa on useita asetuksia ja direktiivejä, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti myös metsätalouteen sekä -teollisuuteen.

Metsätalouden määräraikaisen kannustejärjestelmälain (metka) perusteluiden mukaan tukijärjestelmällä kannustetaan maanomistajia aktiivisiin ja oikea-aikaisiin toimiin. Tuettavia työlajeja ovat taimikon ja nuoren metsän hoito, terveyslannoitus, suometsän hoitosuunnitelma, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekeminen, metsätaloutta palvelevien yksityisteiden perusparantaminen, ympäristötuki, metsäluonnon hoito ja kulutus. Määräraha on ollut pienenemään päin.

Päättäneellä EU-kaudella 2019–2024 annettiin lukuisia asetuksia, joilla ohjataan metsien käyttöä. Taustalla vaikutti Vihreän kehityksen ohjelma, jolla pyritään hillitsemään ja sopeutumaan ilmastomuutokseen sekä estämään luonnon monimuotoisuuskatoa. Niiden pohjalta laaditaan parhaillaan monia kansallisia toimeenpanosuunnitelmia. Niiden vaikutus metsien käyttöön tulee tulevaisuudessa olemaan suuri, kuten aiemminkin on todettu.

Ennallistamisasetus (EU) edellyttää, että luontodirektiivin kunkin luontotyyppien heikentyneestä pinta-alasta on toteutettava ennallistamistoimia 30 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2040 mennessä ennallistamistoimien on

katettava 60 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä 90 prosenttia luontotyyppiryhmien heikentyneestä pinta-alasta.

Metsäkatoasetuksen (EU) myötä toimijoille tulee velvollisuus selvittää käyttämänsä puun alkuperä ja hankintaketju, millä osoitetaan, ettei se aiheuta metsäkatoa. Suomessa metsäkatoasetuksen kansallista soveltamista valmistelewan työryhmän toimikautta on jatkettu vuoden 2025 loppuun.

Uusiutuvan energian direktiivi (RED III) (EU) tiukentaa metsäbiomassan kestävyyskriteerejä, mutta tämän vaikutusten arvioidaan jäävän suhteellisen vähäiseksi.

Liite 2: Metsätalouden kannustinjärjestelmän Metka tavoitteet

Puuntuotannon tuet

Maa- ja metsätalousministeriön vahvistamat puuntuotannon tuet (metka) 2025. Eurot on muutettu suoritteiksi arvioidun keskihinnan mukaan. Suoriteluvut on pyöristetty lähimpään kymmeneen tai sataan. Tavoitteet asetetaan vuosittain.

Maakunta	Taimikon ja nuoren metsän hoito, ha/v	Terveys-lannoitus, ha/v	Suometsän hoito, ha/v	Metsätien kunnostus, km/v
Kainuu	5100	1330	310	48
Koko maa	106000	21000	8000	590
Pienpuun keruu, koko maa	40 000			

Luonnonhoidon tuet

Metsäluonnon hoidon edistämisen tukivarojen (metka) käytön suunnitelma vuonna 2025.

	Luonnonhoito (€)	Ympäristötuki (€)	Yhteensä (€)
Kainuu	231 822	1 111 360	1 343 182
Koko maa	3 870 432	20 268 616	24 139 049

Taulukon jaottelu perustuu valtion talousarvioesitykseen, jossa esitetään ympäristötuki erillisenä ja luonnonhoitoon ovat yhdistettyinä metsäluonnon hoitohankkeet, Helmi-elinympäristöohjelman toimenpiteet ja kulutus.

Valtakunnallinen tavoitetaso metsäluonnon hoidon edistämisen työmäärille vuonna 2025

Tavoitetasot määritellään maa- ja metsätalousministeriön ja Metsäkeskuksen välisessä tulossopimuksessa. Tavoitteet on jaoteltu Metso- ja Helmi-ohjelmien sekä vesienhoidon toimenpideohjelmien tavoitteisiin. Maakuntakohtaista jaottelua ei tehdä, koska luonnonhoidon työlajien elinympäristöistä, suunnitteluun ja toteutukseen käytössä olevista resursseista ja muista vaikuttavista tekijöistä ei ole käytössä yksityiskohtaista maakunnittaista tietoa.

Helmi-ohjelman toimeenpano:

Toimenpide	Tavoite
Soiden ennallistaminen	400 ha/v
Vesien palautus suojelusoille	6 kpl/v
Lintukosteikkojen perustaminen ja kunnostus	8 kpl/v

Muut toimenpiteet:

Toimenpide	Tavoite
Kulotus	200 ha/v
Vesiensuojelun toimenpideohjelman hankkeet	10 kpl/v

Liite 3: Hakkuupotentiaalilaskelma maakunnittain

Taulukossa on esitetty maakunnittainen suurimpaan ylläpidettävissä olevaan hakkuukertymään perustuva hakkuupotentiaali (ha/v) vuosille 2025–2034. Taulukko kuvaa myös, miten hakkuukertymä voitaisiin toteuttaa.

Arvio hakkuupotentiaalista hakkuutavoittain on tehty Metsäkeskuksen metsävaratietojen pohjalta. Metsävaratieto on sovitettu [Luonnonvarakeskuksen arvioihin](#) suurimmasta ylläpidettävissä olevasta (SY) aines- ja energiapuun hakkuukertymästä.

Maakunta	Kasvatushakkuu	Uudistushakkuu	Jatkuva kasvatus	Yhteensä
Etelä-Karjala	15 600	3 700	400	20 000
Etelä-Pohjanmaa	25 100	12 300	500	38 000
Etelä-Savo	35 800	13 000	1 100	50 000
Kainuu	41 200	11 400	3 200	56 000
Kanta-Häme	10 700	4 100	300	15 000
Keski-Pohjanmaa	10 200	2 800	400	13 000
Keski-Suomi	48 200	13 500	1 600	63 000
Kymenlaakso	11 300	3 000	300	15 000
Lappi	82 200	16 900	10 700	110 000
Pirkanmaa	29 600	10 900	1 100	42 000
Pohjanmaa	21 400	4 300	300	26 000
Pohjois-Karjala	50 000	16 000	2 100	68 000
Pohjois-Pohjanmaa	72 800	22 600	5 500	101 000
Pohjois-Savo	51 700	15 400	1 500	69 000
Päijät-Häme	12 200	5 000	400	18 000
Satakunta	15 100	6 100	500	22 000
Uusimaa	13 800	6 200	900	21 000
Varsinais-Suomi	13 300	6 900	400	21 000
Yhteensä	560 000	174 100	31 200	765 000

SY:n ja täysimääräisten ensiharvennusten määrittämisessä on käytetty metsävaratiedon kymmenen vuoden keskiarvoa suhteellisista hakkuukertymistä hakkuutavoittain.

Hakkuukertymät hakkuutavoittain on muutettu pinta-aloiksi (hehtaareiksi) vuoden 2024 metsänkäyttöilmoitusten keskimääräisten maakunnittaisten hakkuukertymien (m^3/ha) pohjalta.

Jatkuvan kasvatuksen osuuden määrittelyssä lähteenä on käytetty Metsäkeskuksen metsänkäyttöilmoituksia vuodelta 2024. Jatkuvan kasvatuksen keskimääräinen poistuma on laskettu käyttäen Luonnonvarakeskuksen synteesiraportin mukaista keskipoistumaa ($7.2 \text{ m}^3/\text{ha v} * \text{hakkuukiertona } 15 \text{ vuotta} = 108 \text{ m}^3/\text{ha}$).

Liite 4: Hoitoehdotukset

Taulukossa on kuvattu hoitoehdotukset (ha/v) maakunnittain vuosille 2025–2034. Ehdotukset perustuvat Metsäkeskuksen metsävaratietoon.

Varhaishoidon perusteena on seuraavan viiden vuoden tarpeen keskiarvo, taimikonhoidossa ja nuoren metsän hoidossa seuraavan kymmenen vuoden tarpeen keskiarvo.

Maakunta	Taimikon varhaishoito	Taimikonhoito	Nuoren metsän hoito
Etelä-Karjala	6 300	3 200	1 100
Etelä-Pohjanmaa	11 900	5 600	2 500
Etelä-Savo	14 800	7 300	2 400
Kainuu	9 400	5 100	3 200
Kanta-Häme	5 100	1 800	900
Keski-Pohjanmaa	3 500	1 600	700
Keski-Suomi	15 700	7 200	2 900
Kymenlaakso	4 400	2 000	700
Lappi	16 800	8 500	1 500
Päijät-Häme	5 600	2 500	900
Pirkanmaa	13 800	5 400	1 900
Pohjanmaa	6 900	2 600	1 500
Pohjois-Karjala	16 900	7 200	2 500
Pohjois-Pohjanmaa	22 400	11 200	3 400
Pohjois-Savo	17 900	7 500	3 600
Satakunta	7 000	3 000	1 000
Uusimaa	6 100	2 600	1 000
Varsinais-Suomi	6 900	2 400	900
Yhteensä	191 400	86 800	32 600

Taimikon varhaishoidossa puun korkeus 1,2–3 metriä ja taimikonhoidossa 3–7 metriä. Nuoren metsän hoidossa puun läpimitta < 12 cm.